

Cun fidonza egl jester

Vernissascha dil niev cudisch da Tarcisi Hendry a Sedrun

(anr/ff) Igl autur Tarcisi Hendry ha envidau vischins da Tujetsch ed amitgs d'ordlunder tier la presentaziun da siu niev cudisch. Quel porta il tetel «Na, na, anora mass ju per de biè bétga plé! — Brevs ord l'America, historia dall'emigraziun tuatschina.»

L'aula dalla scola a Sedrun ei stada fullanada il venderdis sera. Gnanc in plaz liber ei restaus cura che *Tarcisi Hendry* ha priu il plaid per presentar sia novissima ovra da lectura. Sut historia mettein nus avon ina descripzin cronoloica da fatgs schabegiai sur in temps ora. Il cudisch da 946 paginas ademplescha buca sulet quei aspect, na el lai viver ils fatgs ed ei plein emoziuns. El sveglia la meraviglia ed igl interess dad endriescher tgei sorts e destins che sezuppan davos las persunas che scrivan brevs in a l'auter. Che relatan da plaschers e tristezias, success e naufragis. Il fatg che biars dils pertuccai ni silmeins lur descendents ein enconuschents al publicum sveglia igl interess dublamein e lai prender pari vivamein dil cuntegn.

Clara structura

Tarcisi Hendry ha capiu da scriver in lungatg adattaus allas brevs originalas dallas persunas cumpigliadas. El ha transmessa claramain l'informaziun da basa sin la quala ils fatgs ein schabegiai. La structura dil cudisch dar al lectur ina survesta e lai ad el la libertad da seprofundar sulet en certas parts dil cuntegn, gest tenor sia interessenza. Aschia vegnan lu era ils pli biars cumpraders dil cudisch a leger ils fragments da lur interess primar. Quei fatg levgescha la lectura e dat tuttina in maletg vivent dils fatgs historics. Ils presents alla vernissascha han tedlau cun gronda atenziun las expectoraziuns dil sribent. Quellas ein vegnidas accumpignadas cun fotografias, cun films e cun fragments da registraziuns da radio. Hendry ha citau ord il cuntegn dallas brevs originalas dils emigrants als lur da casa. Lur plaids han schau sentir il puls dalla veta ella patria nova. Ils presents han enderschiu ils motivs, la stimulaziun che han menau alla decisiun dad emigrar. Ina constataziun zun interessanta che Tarcisi Hendry ha menziunau, ei quella ch'ils emigrants ein stai ella nova patria ina unitad. Els ein seteniu ensemen, ein segidai in cun l'auter ed han protegiu la communitad dil pievel muntagnard egl jester. In ulteriur aspect che va sco in fil tgietschen atras il cuntegn dallas brevs ei la gronda fidonza ella cardientscha. Quella menziun anflein nus bunamein en mintga scriver. Els plaidan aviartamein dalla veglia da Diu e dalla benedicziun divina. Els tarmettan als da casa ils giavischs divins ed empermettan da far oraziun en lur cardientscha profunda.

Interessant cudisch

Il cudisch relata caussas zun interessantas da quei temps da pitgira e miseria da nossa val. Tgi che legia quei document historic vegn sisu tgei sort che Pepi-Joe Monn ha fatg atras, tgei ch'ei daventau ord la veta da Plazi Hendry, il grond luvrer, tgei aventuras ch'il schuldau Martin Hendry ha entupau en buca meins che 23 battagliais. Gest quel paleisa era ils nums da biars cumpatriots sursilvans che fagevan cun el uiaras en armadas jastras. Il lectur endriescha fatgs sur dalla fundaziun dalla vischnaunca Badus en Dacota dil Sid e daco ch'ei dat leu in Lag Badus. En ina brev vegn discret minuziusamein co ils Indians scalpeschan las unfrendas mazzacradas. La posiziun dalla regenza grischuna vegn citada medemamein sco las admoniziuns da starment dalla Baselia catolica locala. Gie, biars schabetgs e fatgs interessants ed autentics dattan al lectur ina viva imaginaziun dalla veta da nos cumpatriots emigrai ella tiara empermettenta, era numnada tiara dalla cucagna.

Il cudisch sa vegnir retratgs tier la Banca Raiffeisena Sedrun, dallas papetarias Hosang a Muster e Maggi, Glion ni digl autur Tarcisi Hendry ([email](mailto:mailto:thendry@thendry.ch)) per in prezi da 55.- francs. L'ediziun cumpeglia 300 exemplars.